

Na hranici poznání.

(k zamyšlení)

Řádky tohoto zamyšlení by chtěly být pobídkou na cestě dnešního člověka životem. Neboť není nic většího než poznávání skutečnosti. A je-li požadavkem proměn lidské společnosti a především člověka samotného skutečného vědění, pak je třeba se hlouběji zamyslet, v čem tento požadavek spočívá. Jak jej prakticky uchopit.

V čem vlastně spočívá formující síla slova lidské řeči? Mnohost a povrchnost dnes užívaných slov nemá dostačující spojení s živými proudy života. Je to jako s vysokofrekvenční elektřinou. Mnoho sršení a jiskření na povrchu, ale nic moc se tím neudělá. Člověk a jeho společnost se svévolně oddělili od proudů života. Mnohost slov jen srší na povrchu lidského snažení, ale mnoho se tím pro život nepořídí.

Se sklopeným zrakem i studem hledající nahlíží na mnohé dovednosti dávné minulosti, kdy příkladně tajemství „run“ nespočívalo ve znaku samotném, jak je to u našeho písma, ale v tom, že niternou schopností vidět, runy otevírají k prožívání příslušnou skutečnost. Podobně to bylo i s uzlovým „písmem“ původních civilizací amerického kontinentu, kde nešlo jen o samotné uzlíky, ale více o vetkané city a emoce jejich, zpravidla „pisatelek“. Prostě o jakýsi živý „audiovizuální“ záznam.

Každé slovo tedy něco vyjadřuje i aktivuje a díky celkovému stavu pisatele či čtenáře působí a vyzařuje. Vyzařuje především do rozhodování a konání člověka. Vědomí dnešního člověka je však mocně zahlceno „sršením“ mnohosti a povrchnosti, bez hlubší možnosti prožití. Prostě už prožití jednoho jediného dne je téměř nemožné. Není zde míněn den dle lidského pojetí, ale všeden různých proměn, podnětů, vlivů a vyzařování, jež působí na člověka z krajiny, přírody, kosmu ... ze všehomíra ... a také z produktů lidstva. Našinec ztratil způsobilost „čtení“ a prožívání celého spektra dotčené skutečnosti.

Příkladně. Pochutnáváme si na čerstvém krajíci chleba. Než, kdo ze strážníků, kromě vůně a chuti vnímá také to vše, co s chlebem souvisí? Umíme ho koupit a sníst jej. Ale již nevidíme ta staletí, kdy se připravovala půda a povětrí země, koloběh vláhy a zformování a probouzení semínka, cituplný osev požehnanou rukou, práci bytostných sil od klíčení, květenství, zrání, k tomu obdělávání a sklizeň vědoucích rukou, pak mletí pomocí sil a nástrojů opět z darů přírody a umu, a samotné pečení, coby zázračné tvůrčí činnosti (není míněno plně strojové zpracování a pečení). Už vědomí tohoto poznání v němém úžasu naplňuje duši díkem.

Ale vraťme se k tvůrčí síle slova a prostředí, kde ono může tvořit. Každý člověk má jinou schopnost vnímání a tvoření slov, což souvisí se stupněm jeho poznání. Kdy samotné poznávání, spojené s prožíváním skutečnosti vytváří osobní prostor, kde se člověk cítí relativně akceschopný a bezpečný. To je jeho sebevědomí. Je jedno, jestli je slabé či silné. Neboť každý jej má a to vytváří také vlastní schopnost rozhledu a chápání.

Člověk vnímá a vidí svět tím, čím je on sám. A toto vnímání a rozhled, mu dává vlastnosti a schopnosti pro rozhodování se. Buď rozhodování se z vnitřní pohnutky anebo z naučeného či jinými požadovaného. Mezi skutečností a pohybem vnitřního vnímání je

zpravidla jev, který nazýváme představa. Vjem je konfrontován s touto představou, či představami.

Tedy mezi vnitřním osobním prožíváním a pohybem skutečnosti je představa. Pokud se představa přibližuje skrze činy a prožívání ke skutečnosti, jde o dění poznávání, vedoucí konečně k poznání skutečnosti, kdy činem je i slovo lidské řeči. Pokud představy v člověku stagnují, či se hromadí a jen se prezentují, co by názory a „já si myslím“, člověku se tím zahluje a kalí rozhled. Poznání skutečnosti se mu vzdaluje. On uvnitř leniví a tuhne. Toto vnitřní tuhnutí je odmítáním základního zákona života, zákona pohybu v příslušném uzpůsobení žití, s následkem vnitřního a nezřídka vnějšího strádání. Zužuje se obzor pro rozhodování a člověk se tím staví do odporu k pudícím podnětům z nezměrného soukolí života. Přestože může být z hlediska společenskoekonomického docela úspěšný.

Proto je nutné, aby představy, co by nástroje poznávání, byly také vědomě plně prožity, neboť až skutečné prožití vede k jednoznačnému přesvědčení. Kdy slovo „přesvědčení“ je pojem pro „přes vědění k činění“. Každé poctivé úsilí při poznávání vede k poznání skutečnosti, osobní zkušeností. A to je to místo v lidském úsilí, jež plnohodnotně již žije v skutečnosti nikoli jen v představách. Tím je dílčím způsobem člověk „ve štěstí zrozen, štěstí rozdává a štěstí sklízí“. Totiž žít převážně v představách je velmi pohodlné, žel „asi“ to rozvoji lidství nepomůže. Až žití skutečnosti je pak věděním. Neboť skutečnost je vždy mnohem větší než jakákoli představa o ní a vždy jiná, kdy všechno dokonale zapadá do sebe v živoucím pohybu.

Učenost vede k představám, ale vědění je podíl na dění života. Podílem na pravdě, podkladem pro odpovědné rozhodování a naplňování smyslu vlastního života, jehož cílem je zářivé směřování ke všemu, co se člověka dotýká. Vědění je vždy úzce spojeno se svědomím. Pojem svědomí však není často proklamovaná představa mnohých, nebo něco co jen podněcuje vnitřní neklid, nýbrž to, co má vždy pohotově živé spojení se skutečností.

Uveďme si opět příklad z nedávna – Nobelova cena za fyziku: „*Nobelovu cenu za fyziku v letošním roce získali Brit Roger Penrose, Němec Reinhard Genzel a Američanka Andrea Ghezová za výzkum černých děr. Roger Penrose podle akademie dokázal, že utváření černých děr potvrzuje Einsteinovu obecnou teorii relativity. Reinhard Genzel a Andrea Ghezová pak poskytli dosud nejpřesvědčivější důkazy o supermasivním objektu v centru naší galaxie...*“.

Z hlediska vizí, oslavy lidského umu a představ o možnostech v poznávání člověka prostřednictvím vědy a techniky velká věc, hodna ocenění. Avšak z hlediska zákonů proudícího skutečna a rozvoje pravé lidskosti v něm, jsou taková úsilí podobny činění mouchy, která se urputně snaží prolétnout okenní tabulkou. Totiž onen „nejpresvědčivější důkaz“ je především jen v představách vědců vyvozených z jejich mnohaletého úsilí, ale přece jen z nezměrné vzdálenosti. V poznávání chybí prožití živoucí skutečnosti, které by dříve nebo později odhalilo mnohé mylné vývody. Vědci totiž nezohlednili to podstatné. Odlišný druh „utváření časoprostoru“, souvislosti a síly, jež jsou činné při přeformování vesmírů. Jsou, dle vědecké terminologie, opravdu za „obzorem událostí“. Jinak řečeno, mimo možnost lidského prožívání a potřebné v těchto časech asi tak, jako je třeba osídlování Marsu....

Jiný, mnohem živější příklad nezdravé představivosti, je v našich vztazích k bližním. Tedy k lidem, s nimiž společně sdílíme cesty života. Není snad člověka, který by neměl dostatek svých představ o tom, co a jak by měl jeho bližní dělat. A přestože zkušenost a prožití mu často jasně „říká“, že bližní si jde stejně svou cestou, přesto opakovanými podněty a slovy, nebo jen někde uvnitř stále trváme na tom svém: „vím to lépe“, „mám pravdu“, „tak je to potřeba“. Kdo však zná všechny, opravdu všechny souvislosti života svého bližního? Aktuální stav jeho vitality, jakými silami právě disponuje, co právě prožívá, čím se právě uvnitř zabývá, jaká jsou jeho osudová vlákna, čím je poután, co a jak vidí....

Je jasné, že vzájemné dohody se mají a musí plnit, ale málokdo v nich zohledňuje skutečnosti možného soužití a dělby práce, již při uzavírání takovýchto dohod. Než, jakou má každý z nás neoddelitelnou dohodu s proudy života a Životem a jak ji plní? Protože až vědomým plněním dohody s životem by mohl včas vidět život svého bližního ve světle skutečností, prostřednictvím vědění. Lidé se mají prožíváním vzájemně všestranně poznávat, aby mohli žít posilující skutečnost. Nikoli však se obtěžovat vlastními představami, potřebami a vlastním viděním světa. Ne stav bližního, zda na nás dá či ne, ale prožitá skutečnost s ním je plamenným ukazatelem kročejů života. Neboť až pak čistá setba našeho chtění přináší radost a smysluplnost i povznášející ulehčení. Zároveň lze již při tom sklízet míruplné uspokojení, jehož míra může oblažít i naše bližní.

Nebát se proto jakéhokoli prožívání neboť v obavě a strachu je ustrnutí v poznávání a následné docela zbytečné trápení. Vždy je ve všehomíru, tedy ve stvoření, dostatek darů a hojnosti k tvůrčímu působení i nápravám, a jen vstřícné vyzařování vnitřní vůle člověka je schopné je správně užít a zhodnotit. Živé vědění pak jasně proniká do rozhodování a ví, kdy je potřebné přímo pomoci rukou či radou a kdy je naopak potřebné působit tichým osobním vyzařováním do živoucí skutečnosti. Neboť působení skutečnosti ani niternou vůle člověka v ní, nelze nikdy zastavit.

Závěrem snad ještě jedno podobenství.

Představme si na chvíli vlákna trvalého tkaní všeho živoucího v nezměrné skutečnosti. Ta různorodá vlákna běží přímo k nám a naše vůle v nich tká svými rozhodnutími, podobně jako člunek tkalcovského stavu. Vlákna mají svou tvárnost a míru pohybu a proto člunek musí tuto míru plně zařadit do své vědomé hybnosti, aby bylo tkanivo života rozmanité, smysluplné a krásné. Žádné zbytečné zhuštění či zředění a už vůbec ne sukování a prostoje. Při tom ono vnímání jsoucnosti jasně vidí vedle něj, pod ním i nad ním, různorodé tkaní nejen bližních a lidí vůbec, ale také tkaní nezměrných forem života v prostoru vlastního prožívání.

Poznávání ústí v poznání a poznání je vstupní branou do a k vědění. Vědění, jež je živou částí ohromné skutečnosti. Neboť vědění je harmonické spoluzachvívání se s proudy života.

V Komni 25. 10. 2020